

Lidegaard kritiserer den danske Israel-kurs: Regering og statsminister har placeret sig **til** højre for den amerikanske præsident

19. april 2024, Politiken, Sektion 1, Side 6, JESPER THOBO-CARLSEN..., 1489 ord, Id: ea3074dd

Interview Radikales leder vil have regeringen til at skærpe tonen over for Benjamin Netanyahu og anerkende en palæstinensisk stat.

tatsminister Mette Frederiksen (S) har forsømt at lægge tilstrækkeligt pres på Israels premierminister Benjamin Netanyahu for at få begrænset de massive lidelser i Gaza og har bragt Danmarks mellemøstpolitik ud af balance. Sådan lyder kritikken fra Radikale Venstres leder, Martin Lidegaard, seks måneder inde i Israels angreb på Gaza.

Mens den amerikanske præsident, Joe Biden, skridt for skridt har øget presset på Netanyahu og gjort den fortsatte amerikanske støtte afhængig af, at Israel tager flere civile hensyn, har Danmark og EU haltet bagefter, hvilket har skabt et globalt skift af historiske dimensioner, mener Martin Lidegaard, der var udenrigsminister i perioden 2014-2015. »For mig er der ingen tvivl om, at vi for første gang befinder os i den situation, at den danske regering og statsminister har placeret sig til højre for den amerikanske præsident i de her spørgsmål«, siger han.

Danmark er kommet i selskab med Europas mindst Netanyahu-kritiske lande, mener Martin Lidegaard.

»Og man kan godt være Netanyahukritisk og pro-israelsk på samme tid«.

USA rykkede Efter Hamas' brutale terrorangreb i Israel 7. december sidste år, hvor omkring 1.200 israelere blev dræbt, og 240 børn og voksne blev taget som gidsler, var støtten til Israel absolut fra de vestlige regeringer. Så begyndte Israels bombninger i Gaza, der hurtigt dræbte tusinder af kvinder og børn i jagten på Hamas-krigere.

12. december anslog Gazas myndigheder, at 18.000 palæstinensere var dræbt. På et pressemøde den dag kritiserede Joe Biden Israels bombardementer som »vilkårlige«, hvilket er forbudt ifølge international humanitær lov, og advarede om, at landet var i gang med at miste sin internationale opbakning. På et pressemøde i Danmark samme dag kaldte Mette Frederiksen de mange civile ofre »herteskrærende« og sagde, at hun nu godt kunne forestille sig at lægge blomster til ære for de civile ofre i Gaza. I oktober havde hun afvist et spørgsmål om det som »historieløst«. Hun ville ikke svare på, om Israel var »gået for langt«. »Det er helt afgørende, at Israel overholder international lovgivning herunder den humanitære internationale lov. Vi har et internationalt system til at afdække det og undersøge det - som i andre situationer og krige - og det forventer jeg kommer til at finde sted«, sagde hun.

Skillelinjen i retorikken begyndte at vokse frem, argumenterer Martin Lidegaard.

»Man kan roligt sige, at der også er et vist hykleri i den amerikanske position, fordi man jo leverer de våben, som israelerne bruger til det selvsamme, men det ændrer jo ikke på, at amerikanerne har flyttet sig i retorikken og i det pres, man lægger på Israel. Der er heller ikke nogen tvivl om, for mig at se, at EU glimrer ved sit fravær, og at Danmark har frtaget sig selv muligheden for at spille en aktiv rolle i EU for at lave et kompromis«, siger Martin Lidegaard.

»Balanceskred« Ifølge den radikale leder har Danmark i årtier indtaget en midterposition i Europa i forholdet mellem Israel og Palæstina.

Et bredt flertal i Folketinget har på den ene side anerkendt Israels ret til at eksistere og forsvare sig selv og har fordømt alle angreb på staten, siger han. På den anden side har man også anerkendt palæstinenserens ret til at eksistere og fordømt de ulovlige bosættelser, som undergraver en tostatsløsning, og disproportionale angreb over for civilbefolkningen i Palæstina, siger Lidegaard.

»Der synes jeg, der er sket et balanceskred, hvor Danmark på en eller anden måde nu ligger til højre i Europa og også mere til højre end den amerikanske præsident«, siger han.

I løbet af de seks måneder har alle vestlige regeringer skærpet retorikken over for Netanyahu, men ikke i samme tempo og målestok og ikke fra samme udgangspunkt.

Lige efter terrorangrebet besluttede Danmark lige som Sverige at sætte nødhjælpen også til Vestbredden i bero, mens man undersøgte, om noget gik til Hamas, imens Norge og Finland ligesom EU og USA fortsatte hjælpen. Regeringen annoncerede 11. december, at hjælpen gik i gang.

Til gengæld fortsatte Danmark støtten til FN's nødhjælpsorganisation UNRWA, da 12 af dens medarbejdere i januar blev beskyldt for at have været involveret i terrorangrebet 7. oktober. USA, Italien, Finland, Storbritannien og andre lande suspenderede deres støtte, mens anklagerne blev undersøgt.

27. oktober afstod Danmark i FN sammen med de fleste EU-lande fra at stemme om en opfordring til Israel om at indføre en øjeblikkelig våbenhvile, mens andre europæiske lande stemte for.

I december begyndte USA og senere Storbritannien og Frankrig at indføre sanktioner mod en række voldelige israelske bosættere på Vestbredden. Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) har sammen med mange europæiske kolleger opfordret Israel til at stoppe for flere bosættelser og straks at tage hånd om bosættervolden.

EU har taget en principbeslutning om sanktioner, men de er ikke sat i værk endnu. Ifølge europæiske medier presser især Belgien, Irland, Frankrig, Tyskland og Italien på.

»Jeg synes, der begynder at tegne sig et mønster, hvor der nogle gange kommer mere balancerede udmeldinger fra udenrigsministeren, men jeg ser ikke de meldinger blive fulgt op med handling«, siger Martin Lidegaard.

Sverige og syv andre EU-lande anerkender en palæstinensisk stat, mens Spanien, Irland, Slovenien og Malta har planer om at følge trop. Det samme overvejer Storbritannien. Italien erklærer sig klar til at sende fredsbevarende tropper, hvis nok lande står bag staten. Martin Lidegaard vil også have Danmark til at anerkende Palæstina om nødvendigt uden et samlet EU.

»Det vil give virkelig god mening som et umisforståeligt signal om, at vi mener, at den eneste løsning på det her er en tostatsløsning«, siger han.

Som udenrigsminister advarede du om, at Danmark ville splitte EU ved at anerkende Palæstina unilateralt? »Ja, men nu er vi i

den situation, at der er 140 stater ud af 200, der har anerkendt Palæstina, og der er en bevægelse», siger han.

Folkemord? I januar afgjorde Den Internationale Domstol i Haag, at det er plausibelt, at Israels militær har begået folkedrab. FN advarede samme måned om, at regeringer kan gøre sig medskyldige, hvis de fortsætter våbeneksporten til Israel. Det samme har Hollands højesteret og ledende jurister i Storbritannien konkluderet. Holland, Spanien, Belgien, Canada og Japan har sat deres eksport i bero. Den danske regering har skærpet sine kontrolkrav, men ikke endeligt stoppet eksporten. Domstolens afgørelse giver de lande, der som Danmark har tilsluttet sig den, »en forpligtelse til at gøre indsigelse og få stoppet blodsudgydelserne i Gaza«, siger Martin Lidegaard.

Mette Frederiksen har sagt, at Danmark ikke skal efterprøve, om der foregår krigsforbrydelser - det har vi internationale organer til - og vi må vente med at konkludere, indtil de har konkluderet. Har hun en pointe? »Det er rigtigt - det har vi også sagt - at den endelige bevisførelse kommer senere, men når Den Internationale Domstol er så klar i sin vurdering af risikoen for, at det her er krigsforbrydelser, at det er disproportionalt, så mener jeg, man er forpligtet til at følge op på det og være klar i spytet med, at det her ikke kan fortsætte«.

De danske reaktioner Da israelsk militær tidligere på måneden dræbte syv nødhjælpsarbejdere fra organisationen World Central Kitchen, mens de kørte i tydeligt markerede biler ad en godkendt rute, erklærede Joe Biden sig »rasende« og »knust«. Storbritanniens premierminister Rishi Sunak kaldte i en telefonsamtale med Netanyahu situationen for »i stigende grad uholdbar«. Der var ingen reaktioner på den danske statsministers sociale profiler. Udviklingsminister Dan Jørgensen (S) skrev på X, at han var »dybt berørt af drabet på nødhjælpsarbejdere«. Lars Løkke Rasmussen kaldte angrebet »dybt tragisk«. Formanden for Det Europæiske Råd, Charles Michel, gik videre: »Det er på høje tid, at nedslagtningen af uskyldige civile og humanitære arbejdere stopper«. Martin Lidegaard undrer sig over den lave danske profil.

»Det kan selvfølgelig være en tilfældighed og en forglemmelse, men jeg synes, når jeg ser det store mønster, at det placerer Danmark et andet sted, end vi burde være«, siger han.

Mener du ikke, at Mette Frederiksen tager palæstinensiske lidelser lige så alvorligt, som hun tager israelske lidelser? »Jeg har ikke noget behov for at motivforske i Mette Frederiksens mellemøstenpolitik, men vi sidder her i dag, fordi jeg synes, det placerer Danmark et forkert sted, og fordi jeg har behov for at sige, at det her ikke kan fortsætte«.

Og at de lidelser, som det palæstinensiske folk i Gaza - de civile palæstinensere - gennemlever i øjeblikket er helt ude af proportioner og bør stoppe så hurtigt som muligt», siger han. Martin Lidegaard mener, man skal være »blind« for ikke at se en nuanceforskel mellem Mette Frederiksen og Lars Løkke Rasmussen. Han kalder det »åbenlyst«, at statsministerens linje definerer regeringens politik.

Har hun placeret Danmark for tæt på Netanyahu? »Det indtryk kan man i hvert fald godt få. Og jeg opfatter Netanyahus politik gennem 20 år som én af de absolut største barrierer for at finde en sikkerhedsløsning. Og det hører jeg ikke meget om fra den danske regering.

I modsætning til den amerikanske«.

»For mig er der ingen tvivl om, at vi kan godt være Netanyahu-kritisk og pro-israelsk på samme tid Martin Lidegaard, Radikales leder

- jesper.thobo-carlsen@pol.dk
- »Man kan roligt sige, at der også er et vist hykleri i den amerikanske position, fordi man jo leverer de våben, som israelerne bruger. Men det ændrer jo ikke på, at amerikanerne har flyttet sig i retorikken«, siger Radikales leder, Martin Lidegaard.
Foto: Jens Dresling

Alt mediemateriale fra Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Du må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre mediemateriale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med udgiverne, som har ophavsretten til materialet. Det er ikke tilladt at gemme mediemateriale lokalt på f.eks. egen pc. Alt materiale skal tilgås via Infomedias systemer. En overtrædelse af nævnte er brud på ophavsretten og vil blive rapporteret til udgiverne, som har ophavsretten. Infomedia forbeholder sig ret til at kræve kompensation for misbrug, der strider mod jeres aftales bestemmelser eller gældende dansk lovgivning.

Kopiering

En aftale med Infomedia giver ikke ret til kopiering af mediemateriale. Denne ret kan opnås gennem en aftale med Copydan Tekst & Node, som dækker kopiering på tekstområdet. Læs mere om mulighederne for analog og digital kopiering for hhv. virksomheder og uddannelser på <http://www.tekstognode.dk>.